

Universal Declaration of Human Rights - Sorbian, Upper

© 1996 – 2009 The Office of the High Commissioner for Human Rights

This HTML version prepared by the *UDHR in Unicode* project, <http://www.unicode.org/udhr>.

Powšitkowne wozjewjenje čłowječich prawow

Zjednočenych narodow wot 10. 12. 1948

Preambla

Dokelž twori připóznaće wšěm čłonom čłowjeskeje swójby přisłušaceje dostojnosće a jich jenakich a njeparujomnych prawow zakład swobody, sprawnosće a měra w swěće,

dokelž stej njedopóznaće a znaječanje čłowječich prawow k aktam barbarstwa wjedłoj, kotrež su swědomje čłowjestwa hłuboko zranili, a dokelž je so wutworjenje swěta, w kotrymž spožči so čłowjekam, swobodnym wot stracha a nuzy, swoboda rěčenja a wěry, jako najwyše prócowanje čłowjestwa wozjewiło,

dokelž je bytostne, čłowječe prawa z knjejstwom prawa škitać, zo njeby so čłowjek k zběžkej přećiwo tyranstwu a potłóčowanju jako poslednjemu srědkkej nuzował,

dokelž je bytostne, wuwice přećelskich počahow mjez narodami spěchować,

dokelž su ludy Zjednočenych narodow we wustawkach znowa swoju wěru do zakładnych čłowječich prawow, do dostojnosće a hódnoty čłowjeskeje wosoby a do runoprawosće muža a žony wobkručili a wobzamknuli, socialny postup a lěpše žiwjenske poměry při wjetšej swobodze spěchować,

dokelž su so sobustawske staty zawjazali, w zhromadnym dźěle ze Zjednočenymi narodami powšitkowne respektowanie a zwoprawdženje čłowječich prawow a zakładnych swobodow přesadzić,

dokelž je zhromadne měnjenje wo tutych prawach a swobodach přewšo wažne za poľne spjeljenje tutoho zawjazka,

proklamuje Generalna zhromadźizna

tute Powšitkowne wozjewjenje čłowječich prawow jako zhromadny ideal, kotryž ma so wot wšěch ludow a narodow docpěć, zo bychu kóždy jednotliwec a wšě organy towaršnosće tute wozjewjenje stajnje w pomjatkju měli a so prócowali, přez wučbu a kubłanje respektowanie tutych prawow a swobodow spěchować a přez postupowace naprawy w narodnym a mjezynarodnym wobłuku jich powšitkowne a faktiske připóznaće a zwoprawdženje pola wobydlerstwa kaž sobustawskich statow tak tež tych jich nadknjejstwu podstějacych teritorijow zaručeć.

Artikl 1

Wšitcy čłowjekoj su wot naroda swobodni a su jenacy po dostojnosći a prawach. Woni su z rozumom a swědomjom wobdarjeni a maja mjezsobu w duchu bratrowstwa wobchadžeć.

Artikl 2

Kóždy je woprawnjeny, w tutym wozjewjenju proklamowane prawa a swobody wužiwać, a to bjez kóždehožkuli rozeznawanja, kaž po rasy, barbje, splahu, rěči, religiji, politiskim abo druhim přeswědčenju, narodnym abo socialnym pochodze, po zamóženju, narodze abo druhim statusu .

Dale njesmědža so žane rozdžěle činić na zakładze politiskeje, prawniskeje abo mjezynarodneje pozicije kraja abo teritorija, kotremuž wosoba přisłuša, njedźiwajo na to, hač je njewotwisny, hač pod rukowaćelstwom steji, hač njewobsedzi swojske knježerstwo abo hač podleži někajkemu druhemu wobmjezowanju swojeje suwerenity.

Artikl 3

Kóždy ma prawo na žiwjenje, swobodu a wěstotu wosohy.

Artikl 4

Nichtó njesmě so w njewólnistwje abo roboćanstwje dźeržeć; njewólnistwo a wikowanje z njewólnikami stej we wšěch svojich formach zakazanej.

Artikl 5

Nichtó njesmě so podćisnyć ćwělowanju abo surowemu, nječłowjeskemu abo ponižowacemu wobchadženju abo chłostanju.

Artikl 6

Kóždy ma prawo, wšudže jako prawakmany připóznaty być.

Artikl 7

Wšitcy čłowjekoj su před zakonjom runi a maja b jež diskriminacije prawo na jenaki škit přez zakon. Wšitcy maja prawo na jenaki škit přeciwo kóždej diskriminaciji, kotraž by předležace wozjewjen je zraniła, a přeciwo pozbudženju k tajkej diskriminaciji.

Artikl 8

Kóždy ma prawo na skutownu juristisku pomoe pola přislusnych nutłkostatnych sudnistwow přeciwo jednanjam, kotraž jeho jemu po wustawje abo po zakonu přistějace zakładne prawa ranja.

Artikl 9

Nichtó njesmě so swojowólnje zajeć w jatbje dźeržeć abo z kraja wupokazać.

Artikl 10

Kóždy ma w połne; runoprawosći prawo na to, zo so wo jeho prawach a winowatosćach a wo kóždej přeciwo njemu zapoloženju; chłostanskoprawnej skórbje přez njewotwisne a njestranske sudnistwo sprawnje a zjawnje jedna.

Artikl 11

1. Kóždy chłostajomneho jednanja dla wobskorženy ma prawo na to, jako njewinowaty plaćić, dołhož njeje jeho wina w zjawnylni jednanju, w kotrymž je wšě za swoje zakitowanje trěbne garantije mět, wotpowědujo zakon jej dopokazana

2. Nichtó njesmě so dla jednanja abo zanjechnanja něčeho zasudzić, štož njebě w času, hdyž je so to stało, po nutłkokrajnym abo po mjezynarodnym prawje chłostajomne. Runje tak njesmě so žane česće chłostan je wuprajić hač te w času chłostajomneho jednanja přihrožene chłostanje.

Artikl 12

Nichtó njesmě swojowólnym zapřimnjenjam do swojeho priwatneho žiwjenja, swojeje swójby, swojeho bydlenja a swojeje korespondency abo njezakonskim škodam swojeje česće a swojeho mjena wustajeny być. Kóždy ma prawo na juristiski škit přeciwo takjim zapřimnjenjam a škodam.

Artikl 13

1. Kóždy ma prawo, so znutřka slata swobodnje pohibować a sej swoje bydlenje swobodnje wuzwolić.

2. Kóždy ma prawo, kóždy kra; inkluziwn je swój swójski kraj wopuścić a so do swojeho kraja wrócić.

Artikl 14

1. Kóždy ma prawo, w drunich krajach před plesćěhanjom azyl pytać a wužiwać.
2. Tute prawo njemóže so wužiwać w padže plesćěhanja dla ryzy njepolitiskich złoštnistwow abo jednanjow, kotrež ranja cile a zasady Zjednoćenych narodow.

Artiki 15

1. Kóždy ma prawo na statnu přisłušnosć.
2. Nikomu njesmě so jeho statna přisłušnosć swojowólnje sćazać ani zaprajić prawo, swoju statnu přisłušnosć změnić.

Artiki 16

1. Mužojo a žony w žeńtwykmanej starobje maja bjez wobmjezowanja na zakładze rasy, statne je přisłušnosće abo religije prawo, do mandželstwa stupić a swójbu založić.
2. Woni maja jenake prawa při zmandželenju, w mandželstwje a při rozwjazanju mandželstwa.
3. Zmandželenje smě so jenož w swobodnej a dospołnej přezjednosći přichodneju mandželskeju stać.

Artiki 17

1. Kóždy ma prawo, sam abo zhromadnje z druhimi wobsydstwo měć.
2. Nichtó njesmě swojowólnje swoje wobsydstwo zhubić.

Artiki 18

Kóždy ma prawo na swobodu mysłow, swědomja a religije; tute prawo wopłija swobodu, swoju religiju a swój swětonahlad změnić, kaž tež swobodu, swoju religiju abo swój swětonahlad sam abo w znromadnosći z drunimi, zjawnje abo priwatnje přez wučbu, praktikowanje, božu službu a wobkedžbowanjc nabožnych naložkow zwuraznić.

Artiki 19

Kóždy ma prawo na swobodu měnjenja a wuprajenje měnjenja tute prawo wopłija njehaćenu swobodu měnjenja a swobodu, sej njedźiwajo na statne hranicy informacije a ideje ze srědkami kóždehožkuli razu wobstarać, přijimować a dale dawać.

Artiki 20

1. Kóždy ma prawo na swobodu zhromadźnja a zjednoćenja za měrliwe zaměry.
2. Nichtó njesmě so nuzować, zjednoćenstwu přisłušeć.

Artiki 21

1. Kóždy ma prawo, so při rjadowanju zjawnych naležnosćow swojeho kraja njeposrědnje abo přez swobodnje wolenych zastupjerjow wobdźělić.
2. Kóždy ma pod jenakimi wuměnjenjemi prawo na přistup k zjawnym zastojnstwam w swojim kraju.
3. Wola ludu tworí zakład za awtoritu zjawneje mocy; tuta wola dyrbi so zwuraznić přez so wospjetowace, woprawdžite, powšitkowne a rune wólby, kotrež wotměwaja so z tajnym wotedaćom hłosow abo po tomu runohódnym swobodnym wólbny modusu.

Artiki 22

Kóždy ma jako člon towaršnosće prawo na socialnu wěstotu a móže přez nutłkostatne naprawy a mjezynarodne zhromadne džeło wobkedžbujo organizaciju a pomocne srědky kóždeho stata wužiwać za swoju dostojnosć a swobodne wuwice swojeje wosobiny njeparujomne hospodarske,

socialne a kulturne prawa

Artikl 23

1. Kóždy ma prawo na džěło, na swobodnu wólbu powołanja, na přiměrjene a spokojace džělowe wuměńjenja kaž tež na škit płećiwo bjezdžěłnosći.
2. Wšitcy čłowjekojko maja bjcz kóždeje diskriminacije prawo na jenaku mzdu za jenake džěło.
3. Kóždy, kiž džěła, ma prawo na sprawne a přihódne zarunanje džěła, kotrež jemu a jeho swójbje čłowjeskej dostojnosći wotpowědowacu eksistencu zawěšća a kotrež ma so, jeli trjeba, z druhimi socialnymi škitnymi napravami dopjelnić.
4. Kóždy ma prawo, za škit svojich zajimow džěłarnistwa załožiť a tajkim přistupić.

Artikl 24

Kóždy ma prawo na džělowe přestawki a swobodny čas inkluziwnje přiměrjene wobmjezowanje džěloweho časa kaž tež na prawidłowny plaćeny dowol.

Artikl 25

1. Kóždy ma prawo na za swoju strowotu a derjeměće a tu swojeje swójby přiměrjeny žiwjenski standard, inkluziwnje dosahace zežiwjenje, drascenje, bydlenje, lěkarske zastaranje a trěbne socialne poslužby, kaž tež dale prawo na wěstotu w padže bjezdžěłnosće, chorosće, invalidity, zwudowjenja staroby abo drugeje straty svojich zežiwjenskich srědkow přez njezawinowane wobstejnosće.
2. Maćerje a džěci maja prawo na wosebitu pomoc a podpěru. Wšěm džěcom, mandželskim a njemandželskim, přisteji jenaki socialny škit.

Artikl 26

1. Kóždy ma prawo na kubłanje. Wučba dyrbi znajmjeńša w elementarnym abo zakładnym schodženku darmotna być. Elementarna wučba je obligatoriska. Fachowo- a powołanskošulska wučba dyrbi powšitkownje přistupna być, a vysokošulska wučba dyrbi wšěm wotpowědnje jich kmanosćam na jenake wašnje wotewrjena być.
2. Kubłanje dyrbi na połne rozwiće čłowjeskeje wosobiny a na sylńenje respektowanja čłowječich prawow a zakładnych swobodow wusměřene być. Wone dyrbi zrozumjenje, tolerancu a płećelstwo mjez wšěmi ludami a wšěmi rasowymi abo nabožnymi skupinami spěchowac a džěławosć Zjednoćenych narodow za zdźerženje měra podpěrować.
3. Starši maja přenjoyradne prawo družinu kubłanja wuzwolić, kotrež ma so jich džěcom posrědkować.

Artikl 27

1. Kóždy ma prawo, so na kulturnym žiwjenju zhronladnosće swobodnje wobdžěleć, so nad wuměłstwami wjeselić a na wědomostnym postupje a jeho wudobyćacn džěl brać.
2. Kóždy ma prawo na škit duchownych a matericelnych zajimow, kotrež wurostuja za njeho jako tworićela z džěłow wědomosće, literatury abo wuměłstwa.

Artikl 28

Kóždy ma prawo na socialny a mjezynarodny porjad, w kotrymž móža so w tutym wozjewjenju wuprajene prawa a swobody połnje zwoprawdźić.

Artikl 29

1. Kóždy ma winowatosće napřećo tej zhromadnosći, w kotrež je jeničce móžne swobodne a połne wuwice jeno wosobiny.
2. Kóždy podleži při wužiwanju svojich prawow a swobodow jenož tym wobmjezowanjam, kotrež zakon jeničce za tón zaměr předwidži, připóznać a respektowanje prawow a swobodow druhich zawěšćić a sprawnym žadanjam moralki, zjawneho porjada a powšitkowneho derjeměća w

demokratiskej towaršnosći wotpowědować.

3. Tute prawa a swobody njesmedza so w žanym padže w napřećiwku k cilam a zasadam Zjednočenych narodow wužiwać.

Artikl 30

Ničo w tutym wozjewjenju njesmě so do toho směra wułożować, zo so za stat, za skupinu abo wosobu prawo stwori, tajke dźěło wukonjeć abo tajki skutk zwoprawdźić, kiž so na wotstronjenje w tutym wozjewjenju wuprajenych prawow a swobodow měritej.
